

על הולדת 'שיר הקברניט' שכתב חיים גורי ב-1946

עפ"י "גשר בים – הפלי"ם בהעפלה" (הוצאת עמותת אוהלי פלמ"ח 1999)

[קטע] יגור. דוגמה חיה של שירת חצר. יוחאי בן-נון תפש את חיים גורי בחצר הקיבוץ ואמר לו: חבר לנו מיד שיר לקורס חובלים [של הפלי"ם, שנערך בטכניון, חיפה]. אמר חיים גורי: אי אפשר לכתוב ככה סתם, מוכרחים השראה. הלך מוישה ליפסון [נחשון] לחצר והביא מהאוהל השני ספל אלומיניום מלא קוניאק ואמר לו: הנה סוגרים אותך עם ההשראה ואתה לא יוצא מן האוהל הזה עד שלא תגמור. בקשו מיהודה "פרא" [בן-צור]¹ להשגיח שיהיה שקט בסביבה וגם שלא ישמעו את הצעקות, אם לא יצא מזה כלום. יצא מזה. לא עברו שעתיים ונולד 'שיר הקברניט'.

עם ליל חרפי האור גשש בְּרִטֵט
נשמע חרוק העֵגֶן המורד.
הַיָּם השָׁחִיר. אָדָם אָמַר בְּשִׁקֵּט:
"עוֹד שְׁתִּי סִירוֹת וְאָנֹכִי שׁוֹב בְּדָד".

שָׁם יִשְׁאָר אֶחָד הַקְּפִיטָנִים
וְיִמָּאִים, שְׁלֵשָׁה הֵם בְּמִסְפָּר.
אָמַר לָהֶם: "נִפְלִיגָה שׁוֹב אֵי אָנָּה
אוֹר כּוֹכֵב דּוֹלֵק מֵעַל הַכֶּפֶר".

לַיָּם תְּהוֹם, לַיָּם מְרַחֵב אֵין חֶקֶר.
וּמִשְׁבְּרִים יָכוּ עַל הַצּוֹקִים.
אָךְ הוּא זָכַר מוֹלְדֵת מִתְרַחֶקֶת,
מִפְּרָשֵׁי סִפִּינָה בְּלִתֵּי חֶקֶת.

פְּשׁוּט הִיא, בְּלִי כּוֹכְבִים וְסֶרֶט,
חֲזוּ חֲשׂוּף, עֵינַיִם לוֹ תִּכְלּוֹת.
לוֹ יְדִידִים הָיוּ אֵי-בְּמַחְתָּרֵת,
יְדִידִים רָבְצוּ עַל הַחֹלּוֹת.

אָךְ "שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה" נוֹשֵׁב מִתּוֹךְ הַלֵּיל
נָרִים כּוֹסוֹת לְעֵגֶן וְדָגְלִים.
הֵם יַעֲגֹנוּ לְאוֹר הַיּוֹם, חֲבָרִיא,
תִּתְרוֹנֵן שִׁירֵת הַמַּעֲפִילִים.

עַד אֲזַ דּוֹמָם, הַמְּשׁוֹטִים נְרִימָה
הַקְּבֵרְנִיט - הַלֵּיל עֵלֵט רַב...
הַקְּבֵרְנִיט מוֹסֵר שְׁלוֹם לָךְ, אִמָּא,
הִנֵּה הוּא שׁוֹב מִפְּלִיג לְמַעֲרָב.

חיים גורי

¹ יהודה והשיר חברו יחדיו שנית כאשר בתחילת 2010 יהודה יזם את הצבת השלט נושא השיר באתר 'עוגן הפלי"ם' שבכניסה הדר' לקיסריה.